

Készült a Fogorvos Kollegiális Szakmai Vezetők és
a Semmelweis Egyetem Fogorvostudományi Kar
együttműködésében.

FOGÁSZATI ANAMNÉZIS ELKÉSZÍTÉSE GYERMEKKORBAN

0-18 ÉVES KORIG

(Tájékoztató és kitöltési segédlet az alapellátásban dolgozó
fogorvosok számára)

Az általános egészség része az orális egészség, ezáltal egyfajta életminőségi mutató.

A WHO az FDI-vel (Fédération Dentaire Internationale) és az IADR-ral (International Association for Dental Research) együtt 2000-ben új stratégiai célokat fogalmazott meg 2020-ra:

Életkor:	Fő célkitűzés:
<i>6 évesek</i>	Legalább 90 % ép fogú legyen
<i>12 évesek</i>	DMF-T 1,5 alatt legyen
<i>18 évesek</i>	Egyetlen fog se hiányozzon caries miatt
<i>35-44 évesek</i>	DMF-T 10 alatt legyen
<i>65-74 évesek</i>	A teljes fogatlanság 10 % alatt legyen

Magyarországon a fogszuvasodás népbetegségnek számít. Már koragyermekkorban elkezdődik a fogszuvasodás a későn elkezdett, és nem megfelelő szájhigiénié, illetve az egészségtelen táplálkozás miatt.

Az egészség megőrzésében és a betegségek megelőzésében fontos szerepe van a prevenciónak. A preventív fogászat célja nemcsak az orális egészség megtartása és fenntartása, hanem annak fejlesztése is: a fogazat, a szájüreg megbetegedéseinek és a fogazati elváltozások megelőzésével.

A fogászati prevenciónak több szintje van:

Primer–primer prevenció:

Nagyon fontos már a magzati életben elkezdni a fogászati prevenciót, melynek célja a szájüreg és a fogazat egészségének megőrzése, és betegségeinek megelőzése.

A fogorvosnak már a terhességi tanácsadásnál is ott lenne a helye a várandós kismamák gondozásánál.

Primer prevenció: fog- és fogágybetegséget okozó potenciális tényezők elkerülésére, vagy megszüntetésére szolgáló intézkedések összességét jelenti. Középpontjában az egészség általános védelme és támogatása áll.

A fogászati betegségek többsége egészségtudatos magatartással megelőzhető, különösen a fogszuvasodás; megelőzésére napjainkban a megfelelő szájhigiéniai motiváláson, instruáláson kívül sokféle módszer alkalmazható: rendszeres kontroll, megfelelő időben elvégzett barázdázás, fluorid lakkok, fluorid zselék és CPP–ACP (casein phosphopeptide–amorphous calcium phosphate) tartalmú védőkrémek alkalmazása.

Egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a másodlagos etiológiai faktoroknak (szociális helyzet, szülő edukáltsága, fogászati ismeretei, gyermek hozzáállása, tudásszintje), ezért a megelőzés folyamatában feltétlenül szükséges a rizikófaktorok feltárása (risk assessment).

Az egészségtudatos magatartás kialakításához helyes és elegendő információ átadás szükséges.

Szekunder prevenció: egyéni és/vagy szervezett szűrővizsgálatok során elérhetjük az elváltozások korai felismerését, és meggátolhatjuk progressziójukat.

Az egészségügyi problémák korai stádiumban való felismerésére fókuszál, ezzel nagyobb esélyt ad a gyógyulásra, megelőzi vagy lassítja a súlyosbodását, a betegség szövődményeit. Magas kockázati csoportokban, már a betegség gyanúját felvető jelek megjelenése előtt saját vagy szakellátás által végzett vizsgálatokkal kell szűrni és ellátni az esetlegesen kezdődő vagy már kialakult kórállapotot.

A betegség, elváltozás azonosítása gyorsan kivitelezhető tesztek, vizsgálatok és egyéb eljárások (például rizikó-felmérés) alkalmazásával történik.

Tercier prevenció: a kialakult krónikus elváltozás hatásának csökkentése.

Célja a betegségekből fakadó károsodások, a tartós egészségdeficitet okozó (az életminőséget rontó, funkciózavart, tartós fájdalmat, tartós ellátást okozó) állapotok megelőzése.

Módszere a gondozás és rehabilitáció.

Kérdőívek használatával számunkra releváns adatokat gyűjthetünk. Ilyenek például a szociális- és társadalmi helyzet, iskolai végzettség, a család vagy a közösség étkezési szokásai, szájhigiéniéhez való viszonya, fogmosási aktivitása, fluoridbevitel, egyéb kiegészítő szájhigiéniés eszközök használata. Ezek elemzését követően alkothatjuk meg azokat a megelőző programokat, amelyek az adott populáció esetében hatékonyan végezhetők.

FOGÁSZATI ANAMNÉZIS ELKÉSZÍTÉSE GYERMEKKORBAN

0-18 ÉVES KORIG

Fogászati praxisközösségekben elszámolható szakmai tevékenységek

Orális szokások: száj-higiénés szokások, nevelés, motiválás, instruálás, étkezési szokások

(Kérdőív kitöltése, kiértékelése, az eredmény rögzítése)

Név		
TAJ		
Születési idő		
Életkor		
Vizsgálatot végző neve		
Vizsgálat dátuma		
A kérdőív kitöltője:	szülő/gondviselő	
	gyermek	

BETEGSÉGEK, MELYEK A SZÁJHIGIÉNYIA FENNTARTÁSÁT NEHEZÍTIK:

BETEGSÉGEK/OKOK	
gingivitis	
anaemia	
diabetes mellitus	
candidiasis oris	
asztma, szénanátha, chr. bronchitis	
fogazati rendellenesség, mely a rágást nehezíti:	
nyitott harapás,	
keresztharapás	
fogtorlódás	

TÁPLÁLKOZÁSI SZOKÁSOK:

Hányszor eszik naponta?	
-------------------------	--

Tegyen 0-t, ha nem fogyaszt abból a kategóriából, 1-est, ha keveset, 2-est, ha többet vagy sokat fogyaszt!

Milyen ételeket fogyaszt?	
- kenyér, gabonafélék	
- gyümölcs és zöldségfélék	
- húsfélék	
- tej és tejtermékek	
- zsírok, olajok	
- snack, chips,	
Milyen folyadékot fogyaszt rendszeresen?	
- ivóvíz, ásványvíz	
- cukros üdítők (szénsavas üdítők, szörpök, gyümölcslevek)	
- cukormentes üdítők (édesítőszeres szénsavas üdítők, szörpök, gyümölcslevek)	
- tea, kávé	
- energiatital	
- anyatejes szoptatás (csecsemőkorban)	
- éjszakai itatás (kakaó, cukros tea stb.)	

Mikor fogyaszt édességet?	
- főétkezések végén	
- főétkezések között (tízórai, uzsonna)	
- a nap folyamán többször, rendszertelenül (nassolás)	

SZÁJHIGIÉNÉS SZOKÁSOK:

Hányszor mos fogat naponta?		
Mennyi ideig tart egy fogmosás? (perc)		
Milyen fogkefét használ?	hagyományos	
	elektromos	
	korának megfelelő	
	felölt fogkefe	
Használ-e fogselymet?	igen	nem
Használ-e szájvizet?	igen	nem
Éves szinten hány fogkefét használ? (db)		
Mikor keresi fel a fogorvost?	csak panasz esetén	
	panasz nélkül is, ellenőrzés esetén	
Mennyi idővel ezelőtt járt utoljára fogorvosnál?		

A kérdőív nem validált, eredménye csak tájékoztató jellegű.

AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLATOK ÉS A KÉRDŐÍV KITÖLTÉSE ALAPJÁN:

fogászati kezelés nem szükséges/fél év múlva kontrol javasolt	
fogászati kezelés még nem szükséges, de direkt tanácsadásra (instruálás, motiválás) visszarendelés szükséges	